

## SXEDIO.76P

**29.9.1931:** Η ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΝΕΑ ΚΡΙΣΗ ΕΝΩ ΕΝΤΕΙΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΦΩΝΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΡΑΙΤΗΘΟΥΝ

Η επιβολή του δασμολογίου με βασιλικό διάταγμα ή διάταγμα εν Συμβουλίω δημιούργησε νέα πολιτική κρίση και έφερε αντιμέτωπους τους βουλευτές με τον Κυβερνήτη, αλλά δικαιολόγησε και την αξίωση μεγάλης μερίδας του λαού που ζητούσε την παραίτηση τους από το Νομοθετικό.

Στην ουσία αν όχι για άλλους λόγους, κυρίως για λόγους αξιοπρέπειας, οι βουλευτές έπρεπε να παραιτηθούν γιατί αποδεικνυόταν για άλλη μια φορά ότι το Νομοθετικό Συμβούλιο δεν είχε καμιά εξουσία να παίρνει αποφάσεις.

Την κατάσταση στην οποία βρέθηκαν οι βουλευτές και το τι έπρεπε να έκαναν ανέλυε ένας συνεργάτης της εφημερίδας της Λευκωσίας "Ελευθερία" στις **29 Σεπτεμβρίου 1931:**

"Η διά διατάγματος του Βασιλέως επιβολή του νέου δασμολογίου, το οποίον οι Έλληνες βουλευταί κατεψήφισαν εν τω Νομοθετικώ είναι ζήτημα το οποίον από πολιτικής απόψεως αφορά πρωτίστως αυτούς. Διότι οι ίδιοι το εδημιούργησαν. Και αφού το εδημιούργησαν, οφείλουν να το αντιμετωπίσουν.

Εγνώριζον ότι ο λαός τον οποίον αντιπροσωπεύουν εις το νομοθετικόν, κυβερνάται με δύο νομοθετικές μηχανάς: Την μηχανήν του Νομοθετικού Συμβουλίου, εις την οποίαν εργάζονται και οι ίδιοι και την μηχανήν του Συμβουλίου του Στέμματος. Και εγνώριζον ότι, οσάκις η Κυβέρνησις δεν ευχαριστηθή από την εργασίαν της πρώτης μηχανής, θέτει εις κίνησιν την δευτέραν. Επομένως δεν υπάρχει τίποτε το νέον εις την δημιουργηθείσαν κατάστασιν.

Το αν ορθώς έπραξεν η Κυβέρνησις χρησιμοποιήσασα την δευτέραν νομοθετικήν μηχανήν αφού με την πρώτην απέτυχεν εις την προσπάθειαν της

να ισοσκελίση τον προϋπολογισμόν της δεν είναι ζήτημα, το οποίον δύναται να χρησιμεύση ως ασφαλής βάσις εις τους βουλευτάς δι' επιχειρήματα.

Διότι η Κυβέρνησις συνταγματικώς είναι εντάξει, οι δε βουλευταί δεν έχουν σταθεράν βάσιν, αρνηθέντες κατ' αρχήν την τροποποίησιν των δασμών από δασμούς επί της αξίας εις δασμούς κατ' είδος. Το μόνον των οχύρωμα είναι ότι η ισοσκέλισις του προϋπολογισμού έπρεπε να επιτευχθή διά του περιορισμού των δαπανών, αντί διά τροποποιήσεως του δασμολογίου, αλλά και εις τούτο μειονεκτούν, διότι το ενώπιον των τεθέν νομοσχέδιον δεν απέβλεπεν μόνον εις την ισοσκέλισιν του προϋπολογισμού, αλλά και εις την σταθεροποίησιν των δημοσίων προσόδων.

Είναι κοινότατον ότι οσονδήποτε και αν κράτος ή άτομον ελαττώση τας δαπάνας του δεν είναι δυνατόν να αποφύγει ελλείμματα, εκτός εάν έχη σταθεράς προσόδους την τοιαύτην δε σταθεροποίησιν των προσόδων εισηγήθη ομοφώνως και η ειδική επιτροπεία, της οποίας μετείχον τρία επίλεκτα Ελληνικά μέλη.

Το δημιουργηθέν λοιπόν ζήτημα δεν μπορεί να είναι ζήτημα του αν ορθώς η Κυβέρνησις ετροποποίησε το δασμολόγιον διά διατάγματος εν Συμβουλίω, αλλά ζήτημα του κατά πόσον οι βουλευταί πρέπει να εξακολουθήσουν μετέχοντες των εργασιών του Νομοθετικού, αφού η Κυβέρνησις ενομοθέτησεν αντιθέτως προς την γνώμην των. Διά να θέσωμεν καθαρώτερα τα πράγματα, το εξ Αγγλίας δασμολογικόν διάταγμα είναι κόλαφος προσωπικός κατά των βουλευτών και εις αυτούς εναπόκειται να κανονίσουν την θέσιν των.

Διά τον λαόν ο κόλαφος ούτος ουσιαστικώς δεν προσθέτει τι νέον. Απλώς αναξέει υφισταμένην πληγήν του και του ενθυμίζει την δουλείαν του. Και εφόσον η επιθυμία του είναι να μη εξακολουθήση ζών υπό το ξενικόν καθεστώς, το πραξικόπημα του δασμολογίου τον ενδυναμώνει εις την ιδέαν ότι δεν του χρειάζεται το νομοθετικόν και δεν έχει τίποτε να ωφεληθή στέλλων αντιπροσώπους εις αυτό.

Τι απεφάσισαν οι βουλευταί εις την εν Σαΐτά

συνεδρίαν είναι γνωστόν περίπου, φαίνεται όμως ότι εκείνο το οποίο έπρεπε να αποφασίσουν, δεν το απεφάσισαν, τας δ' αποφάσεις των εζήτησαν αυτήν την φοράν να τας θέσουν υπό την έγκρισιν της εθνικής Οργανώσεως. Και αυτός είναι ο ένας τρόπος αποφυγής της ευθύνης ενώ άλλοτε δεν ήθελον να υπαχθούν εις την Οργάνωσιν.

Δεδομένου ότι η εξ Αγγλίας επιβολή του δασμολογίου, παρά την γνώμην των βουλευτών αποτελεί προσωπικόν κόλαφον κατ' αυτών, οι βουλευταί είχαν καθήκον πρωτίστως να εγκαταλείψουν τας έδρας των. Αυτό τους επιβάλλει η αξιοπρέπεια των. Και η διάσωσης της αξιοπρεπείας των αμέσως θα έφερεν επί τάπητος γενικώτερα ζητήματα. Θα ήνοιγε τον δρόμον προς τον πραγματικόν εθνικόν αγώνα της νήσου.

Αλλ' ίσως πριν προβούν εις την μόνην ενδεδειγμένην απόφασιν, την απόφασιν της παραιτήσεως, έχουν τους δισταγμούς των. Βεβαίως πρέπει να τους έχουν. Φοβούνται ανθυποψηφίους και εκλογικάς δαπάνας. Αλλ' αι ανθυποψηφιότητες και αι εκλογικαί δαπάναι δεν πρέπει να τους κάμουν να δεχθούν τον κόλαφον άνευ διαμαρτυρίας. Επειδή δε διά της παραιτήσεως των θα ηνοιγέτο δρόμος προς τον πραγματικόν εθνικόν αγώνα της Νήσου, δεν θα ήτο δύσκολο να εξευρεθή τρόπος αποκλείων τους εξ ανθυποψηφισιότητων και εκλογικών δαπανών κινδύνους. Ούτω και η πολιτική αξιοπρέπεια των θα εσώζετο και ο προς εθνικήν δράσιν δρόμος, ο οποίος εφ' όσον μετέχουν του Νομοθετικού θα είναι κλειστός, θα ανοίξη".

(Μεταγλώττιση)

"Η επιβολή με διάταγμα του Βασιλέα του νέου δασμολογίου, το οποίο οι Έλληνες βουλευτές κατασπήφισαν στο Νομοθετικό είναι ζήτημα το οποίο από πολιτικής άποψης αφορά αυτούς πρώτα. Διότι οι ίδιοι το δημιούργησαν. Και αφού το δημιούργησαν, οφείλουν να το αντιμετωπίσουν.

Γνώριζαν ότι ο λαός τον οποίον αντιπροσωπεύουν στο νομοθετικό, κυβερνάται με δύο νομοθετικές μηχανές: Τη μηχανή του Νομοθετικού Συμβουλίου, στην οποία εργάζονται και οι ίδιοι και τη μηχανή του Συμβουλίου του Στέμματος. Και γνώριζαν ότι, κάθε φορά που η Κυβέρνηση δεν ευχαριστηθεί από την εργασία της πρώτης μηχανής, θέτει σε κίνηση τη δεύτερη. Επομένως δεν υπάρχει τίποτε το νέο στην κατάσταση που δημιουργήθηκε.

Το αν ενήργησε ορθά η Κυβέρνηση να χρησιμοποιήσει τη δεύτερη νομοθετική μηχανή αφού με την πρώτη απέτυχε στην προσπάθεια της να ισοσκελίσει τον προϋπολογισμό της δεν είναι ζήτημα, το οποίο μπορεί να χρησιμεύσει ως ασφαλής βάση στους βουλευτές για επιχειρήματα.

Διότι η Κυβέρνηση συνταγματικά είναι εντάξει, οι δε βουλευτές δεν έχουν σταθερή βάση, αφού αρνήθηκαν κατ' αρχή την τροποποίηση των δασμών από δασμούς επί της αξίας σε δασμούς κατά είδος. Το μόνο τους οχύρωμα είναι ότι η ισοσκέλιση του προϋπολογισμού έπρεπε να επιτευχθεί με τον περιορισμό των δαπανών, αντί με την τροποποίηση του δασμολογίου, αλλά και σ' αυτό μειονεκτούν, διότι το νομοσχέδιο που τέθηκε ενώπιον τους δεν απέβλεπε μόνον στην ισοσκέλιση του προϋπολογισμού, αλλά και στη σταθεροποίηση των δημοσίων προσόδων.

Είναι κοινότατο ότι οσονδήποτε και αν κράτος ή άτομο ελαττώσει τις δαπάνες του δεν είναι δυνατό να αποφύγει ελλείμματα, εκτός εάν έχει σταθερές προσόδους την τέτοια δε σταθεροποίηση των προσόδων εισηγήθηκε ομόφωνα και η ειδική επιτροπεία, στην οποία μετείχον τρία επίλεκτα Ελληνικά μέλη.

Το ζήτημα λοιπόν που δημιουργήθηκε δεν μπορεί να είναι ζήτημα του αν ορθά η Κυβέρνηση τροποποίησε το δασμολόγιο με διάταγμα εν Συμβουλίω, αλλά ζήτημα του κατά πόσον οι βουλευτές πρέπει να εξακολουθήσουν να μετέχουν στις εργασίες του Νομοθετικού, αφού η Κυβέρνηση νομοθέτησε αντίθετα προς τη γνώμη τους. Για να θέσουμε καθαρότερα τα

πράγματα, το δασμολογικό διάταγμα από την Αγγλία είναι κόλαφος προσωπικός κατά των βουλευτών και σε αυτούς εναπόκειται να κανονίσουν τη θέση τους.

Για το λαό ο κόλαφος αυτός ουσιαστικά δεν προσθέτει κάτι το νέο. Απλώς αναξέει υφιστάμενη πληγή του και του ενθυμίζει τη δουλειά του. Και εφόσον η επιθυμία του είναι να μη εξακολουθήσει να ζει υπό το ξενικό καθεστώς, το πραξικόπημα του δασμολογίου τον ενδυναμώνει στην ιδέα ότι δεν του χρειάζεται το νομοθετικό και δεν έχει τίποτε να ωφεληθεί αποστέλλων αντιπροσώπους σε αυτό.

Τι απεφάσισαν οι βουλευτές στη συνεδρία στο Σαϊττά είναι γνωστό περίπου, φαίνεται όμως ότι εκείνο το οποίο έπρεπε να αποφασίσουν, δεν το απεφάσισαν, τις δε αποφάσεις τους ζήτησαν αυτή τη φορά να τις θέσουν υπό την έγκριση της εθνικής Οργάνωσης. Και αυτός είναι ο ένας τρόπος αποφυγής της ευθύνης ενώ άλλοτε δεν ήθελαν να υπαχθούν στην Οργάνωση.

Δεδομένου ότι η επιβολή του δασμολογίου από την Αγγλία, παρά τη γνώμη των βουλευτών αποτελεί προσωπικό κόλαφο κατ' αυτών, οι βουλευτές είχαν καθήκον πρώτιστα να εγκαταλείψουν τις έδρες τους. Αυτό τους επιβάλλει η αξιοπρέπεια τους. Και η διάσωση της αξιοπρέπειας τους αμέσως θα έφερε επί τάπητος γενικότερα ζητήματα. Θα άνοιγε το δρόμο προς τον πραγματικό εθνικό αγώνα της νήσου.

Αλλ' ίσως πριν προβούν στη μόνη ενδεδειγμένη απόφαση, την απόφαση της παραίτησης, έχουν τους δισταγμούς τους. Βεβαίως πρέπει να τους έχουν. Φοβούνται ανθυποψηφίους και εκλογικές δαπάνες. Αλλά οι ανθυποψηφιότητες και οι εκλογικές δαπάνες δεν πρέπει να τους κάμουν να δεχθούν τον κόλαφο χωρίς διαμαρτυρίες. Επειδή δε με την παραίτησή τους θα ανοιγόταν δρόμος προς τον πραγματικό εθνικό αγώνα της Νήσου, δεν θα ήταν δύσκολο να εξευρεθεί τρόπος που να αποκλείει τους κινδύνους από ανθυποψηφιότητες και εκλογικές δαπάνες. Έτσι και η πολιτική αξιοπρέπεια τους θα σωζόταν και ο δρόμος

προς εθνική δράση, ο οποίος εφ' όσον μετέχουν στο Νομοθετικό θα είναι κλειστός, θα ανοίξει".